

ORDYNACJA PODATKOWA
KIERUNKOWE ZAŁOŻENIA NOWEJ REGULACJI

Autorzy:

Leonard Etel

Stefan Babiaryz

Rafał Dowgier

Hanna Filipczyk

Włodzimierz Gurba

Ireneusz Krawczyk

Wiesław Kuśnierz

Marcin Łoboda

Andrzej Nikończyk

Adam Nita

Agnieszka Olesińska

Piotr Pietrasz

Mariusz Popławski

Jan Rudowski

Dariusz Strzelec

ORDYNACJA PODATKOWA

KIERUNKOWE ZAŁOŻENIA NOWEJ REGULACJI

Leonard Etel et al.

Temida2

Białystok 2015

© Copyright by Temida 2
Białystok 2015

Redaktor Naukowy Wydawnictwa Temida 2: Cezary Kosikowski

Rada Naukowa Wydawnictwa Temida 2:

Przewodniczący Rady Naukowej Wydawnictwa Temida 2: Emil W. Pływaczewski

Członkowie z Uniwersytetu w Białymstoku: Stanisław Bożyk, Adam Czarnota, Leonard Etel, Ewa M. Guzik-Makaruk, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski, Cezary Kosikowski, Cezary Kulesza, Agnieszka Malarewicz-Jakubów, Maciej Perkowski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Joanna Sieńczyło-Chlabicz, Ryszard Skarzyński, Halina Świączkowska, Mieczysława Zdanowicz

Członkowie z Polski: Marian Filar (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Edward Gniewek (Uniwersytet Wrocławski), Lech Paprzycki (Sąd Najwyższy)

Członkowie zagraniczni: Lidia Abramczyk (Państwowy Uniwersytet im. Janki Kupały w Grodnie, Białoruś), Vladimir Babčak (Uniwersytet w Koszycach, Słowacja), Renata Almeida da Costa (Uniwersytet La Salle, Brazylia), Chris Eskridge (Uniwersytet w Nebrasce, USA), Jose Luis Iriarte Angél (Uniwersytet Navarra, Hiszpania), Marina Karasjewa (Uniwersytet w Woroneżu, Rosja), Bernhard Kitous (Uniwersytet w Rennes, Francja), Martin Krygier (Uniwersytet w Nowej Południowej Walii, Australia), Petr Mrkývka (Uniwersytet Masaryka, Czechy), Marcel Alexander Niggli (Uniwersytet we Fryburgu, Szwajcaria), Andrej A. Novikov (Państwowy Uniwersytet w Sankt Petersburgu, Rosja), Sławomir Redo (Uniwersytet Wiedeński, Austria), Bernd Schünemann (Uniwersytet w Monachium, Niemcy), Sebastiano Tafaro (Uniwersytet w Bari, Włochy), Wiktor Trinczuk (Kijowski Narodowy Handlowo-Ekonomiczny Uniwersytet, Ukraina)

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978–83–62813–75–9

Recenzent: *dr hab. Bogumił Pahl*

Opracowanie graficzne i typograficzne: *Anna Tomczyk*

Projekt okładki: *Jerzy Banasiuk*

Redakcja techniczna: *Jerzy Banasiuk*

Korekta: *Bogumiła Mancewicz*

Wydawca: Temida 2

Przy współpracy i wsparciu finansowym

Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Spis treści

Wykaz skrótów.....	11
Wprowadzenie.....	13

Rozdział I

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. Potrzeba regulacji.....	15
2. Jak przygotować projekt nowej ordynacji podatkowej?	20
3. Zakres przedmiotowy i cele nowej ordynacji podatkowej	23
3.1. Zadania Komisji Kodyfikacyjnej Ogólnego Prawa Podatkowego.....	23
3.2. Zakres przedmiotowy nowej ordynacji podatkowej.....	26
3.3. Cele nowej ordynacji podatkowej.....	31

Rozdział II

ZAŁOŻENIA NOWEJ ORDYNACJI PODATKOWEJ, KTÓRYCH CELEM JEST OCHRONA PRAW PODATNIKA

1. Instrumenty ochrony praw podatnika w przepisach ogólnego prawa podatkowego – zasady prawa podatkowego oraz prawa i obowiązki podatnika w regulacjach nowej ordynacji podatkowej.....	35
1.1. Uwagi ogólne.....	35
1.2. Sens kodyfikowania zasad prawa podatkowego.....	36
1.3. Katalog zasad.....	41
1.4. Katalog praw i obowiązków podatnika.....	49
1.5. Uwagi końcowe	55
2. Nowe niewładcze formy działania organów podatkowych	56
2.1. Uwagi ogólne.....	56
2.2. Stan rzeczy pod rządami ordynacji podatkowej	60
2.3. Cel rozszerzenia katalogu niewładczych form działania organów podatkowych.....	63

2.4. Informacje i wsparcie dla podatnika.....	66
2.5. Procedura konsultacyjna	69
2.6. Porozumienie między podatnikiem a organem podatkowym	72
2.7. Mediacja podatkowa.....	75
2.8. Ramy prawne programu poprawnego rozliczenia opartego na współpracy	79
2.9. Uwagi końcowe	85
3. Interpretacje przepisów prawa podatkowego	85
3.1. Uwagi ogólne.....	85
3.2. Zaskarżalność indywidualnych interpretacji prawa podatkowego do sądów administracyjnych.....	87
3.2.1. Charakter prawny indywidualnych interpretacji przepisów prawa podatkowego	88
3.2.2. Spory co do modelu sądowej kontroli indywidualnych interpretacji przepisów prawa podatkowego.....	90
3.3. Zwiększenie znaczenia interpretacji ogólnych prawa podatkowego wydawanych przez Ministra Finansów.....	93
3.4. Centralizacja procesu wydawania interpretacji.....	96
3.5. Wybrane zagadnienia procesowe związane z wydaniem oraz zaskarżalnością do sądu indywidualnych interpretacji przepisów prawa podatkowego	99
3.5.1. Uwagi ogólne.....	99
3.5.2. Zakaz pogarszania sytuacji skarżącego w postępowaniu związanym z kontrolą sądową indywidualnych interpretacji	101
3.5.3. Obowiązki tzw. „milczących indywidualnych interpretacji”	103
3.5.4. Wezwanie do usunięcia naruszenia prawa jako warunek wniesienia skargi do sądu administracyjnego (art. 52 § 3 oraz art. 53 § 2 p.p.s.a.)	105
3.5.5. Problem dopuszczalności postępowania w sprawach „warunkowych” oraz „wielowariantowych” indywidualnych interpretacji	108

3.6. Uwagi końcowe	111
4. Podstawowe pojęcia i definicje.....	112
5. Reprezentacja i pełnomocnictwo.....	120
6. Ulgi uznaniowe	123
7. Przedawnienie zobowiązań podatkowych.....	131
7.1. Uwagi ogólne	131
7.2. Wyróżnienie przedawnienia prawa do wymiaru oraz prawa do poboru podatku	133
7.3. Terminy przedawnienia prawa do wymiaru oraz prawa do poboru	141
7.4. Ograniczenie możliwości przedłużania okresu przedawnienia.....	145
7.5. Nowa konstrukcja przedawnienia a wydłużenie terminu przedawnienia.....	152
7.6. Uwagi końcowe	154
8. Nadpłaty i zwroty podatku.....	154
8.1. Uwagi ogólne.....	154
8.2. Kompleksowa regulacja instytucji nadpłaty.....	155
8.3. Modyfikacja definicji nadpłaty.....	156
8.4. Konstrukcja przepisów z maksymalnym ograniczeniem kazuistyki.....	158
8.5. Rozszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych do uzyskania nadpłaty	159
8.6. Uproszczenie procedury dochodzenia nadpłaty.....	159
8.7. Rozszerzenie oprocentowania nadpłat.....	163
8.8. Uwagi końcowe	164
9. Komunikacja elektroniczna.....	164
9.1. Uwagi ogólne.....	164
9.2. Rozwiązania szczegółowe w zakresie uregulowania zasad komunikacji elektronicznej.....	166
9.3. Uwagi końcowe	176
10. Ochrona tajemnicy skarbowej	176
11. Skargi i wnioski.....	178

Rozdział III

ZAŁOŻENIA NOWEJ ORDYNACJI PODATKOWEJ,
KTÓRYCH CELEM JEST ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI
WYMIARU ORAZ POBORU ZOBOWIĄZAŃ PODATKOWYCH

1. Poprawa pozycji strony oraz zwiększenie efektywności postępowania podatkowego – wybrane zagadnienia	181
1.1. Uwagi ogólne.....	181
1.2. Kompleksowe uregulowanie procedur podatkowych w ordynacji podatkowej	183
1.3. Uprozczone postępowanie podatkowe	187
1.4. Rozprawa w postępowaniu podatkowym	190
1.5. Regulacje dotyczące dowodów i postępowania dowodowego	192
1.6. Utrwalanie czynności dowodowych technikami audio/video.....	194
1.7. Wzmocnienie mocy dowodowej oświadczenia strony	195
1.8. Konfrontacja podczas przesłuchania.....	195
1.9. Ocena dowodów w zakresie wskazanym w prawie	195
1.10. Wydłużenie terminu do wniesienia odwołania/zażalenia oraz wniosku o wznowienie postępowania po wyroku TK/TSUE	196
1.11. Środki zwalczania przewlekłości postępowania i beczynności organu podatkowego	200
1.12. Nowoczesne środki komunikacji.....	205
1.13. Zawieszenie postępowania na wniosek strony.....	206
1.14. Rygor natychmiastowej wykonalności.....	209
1.15. Wymogi wniosku o wznowienie postępowania lub stwierdzenie nieważności decyzji	214
1.16. Uporządkowanie i miarkowanie kar porządkowych.....	214
1.17. Standaryzacja formularzy wniosków	215
1.18. Limit bagatelności postępowania podatkowego	216
1.19. Inne koncepcje zmian w zakresie postępowania podatkowego – przyczynek do dyskusji.....	217

1.19.1. Uwagi ogólne	217
1.19.2. Obowiązek wyjaśnienia stanu faktycznego (reguły kształtujące obowiązki dowodowe).....	218
1.19.3. Pojęcie dowodów sprzecznych z prawem	223
1.19.4. Treść zawiadomienia o czynnościach dowodowych	228
1.19.5. Rzetelność ksiąg podatkowych.....	229
1.19.6. Zakres czynności dowodowych w postępowaniu odwoławczym	230
1.19.7. Uprawdopodobnienie w sprawach podatkowych	233
1.19.8. Obowiązek współdziałania z jednoczesnym doprecyzowaniem okoliczności uzasadniających nie uwzględnienie wniosków dowodowych.....	234
1.19.9. Okoliczności uzasadniające odmowę przeprowadzenia dowodu	235
1.19.10. Wprowadzenie zasady bezpośredniości w zakresie gromadzenia materiału dowodowego oraz wyjątków od tej zasady.....	237
1.19.11. Uregulowanie zasad posługiwania się jako dowodami protokołami pochodzącymi z innych postępowań	239
1.19.12. Zakaz zastępowania dowodów nazwanych dowodami nienazwanymi.....	240
1.19.13. Modyfikacja zakresu uprawnień do zmiany własnej decyzji przez organ w trybie autokorekty.....	241
1.19.14. Uprawnienie strony do rezygnacji ze złożenia odwołania/zażalenia	241
1.19.15. Zapoznanie z projektem decyzji.....	245
2. Procedura ustalania wartości rynkowej rzeczy i praw majątkowych	247
3. Organy podatkowe i ich właściwość	253
3.1. Państwowe organy podatkowe.....	253
3.1.1. Uwagi ogólne	253
3.1.2. Ustrój organów podatkowych.....	254
3.1.3. Właściwość miejscowa organów podatkowych.....	255
3.2. Samorządowe organy podatkowe.....	257

3.2.1. Uwagi ogólne.....	257
3.2.2. Propozycje wybranych rozwiązań szczegółowych.....	259
3.2.3. Uwagi końcowe	268
4. Kontrola podatkowa	268
5. Czynności sprawdzające.....	272
6. Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania	275
7. Zabezpieczenie wykonania zobowiązania podatkowego.....	289
8. Odpowiedzialność podatkowa	291
8.1. Uwagi ogólne.....	291
8.2. Odpowiedzialność podatkowa	291
8.3. Następstwo prawne	296
9. Deklaracje podatkowe	298
9.1. Uwagi ogólne.....	298
9.2. Rozwiązania szczegółowe w zakresie uregulowania deklaracji podatkowych	299
9.3. Uwagi końcowe	304
10. Solidarność w prawie podatkowym	304
11. Zaległość podatkowa	309
12. Odsetki za zwłokę i opłata prolongacyjna.....	310
13. Terminy	313
14. Zaświadczenia	315
15. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt	317
16. Udział prokuratora i Rzecznika Praw Obywatelskich w procedurze podatkowej	319
17. Spory o właściwość i spory kompetencyjne	321
Bibliografia.....	323
Table of contents	339
Abstract	345
Informacje o autorach	377